

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ประติมากรรมเป็นศิลปะสาขาหนึ่ง ประติมากรรมนั้นสามารถสร้างขึ้นจากการปั้น การแกะสลัก การหล่อ มองได้รอบด้านมีลักษณะ 3 มิติ เป็นสื่อทางศิลปะที่ศิลปินนำเสนอประเด็นเรื่องราวทางความคิดต่างๆ รวมถึงการสร้างงานประติมากรรมเพื่อเสริมสร้างความงามให้กับพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นสวนสาธารณะ ถนนหนทาง อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน หรือแม้กระทั่งบ้านเรือนเพื่อให้เกิดความสวยงาม

ปัจจุบันประติมากรรมที่อยู่ในพื้นที่สาธารณะล้วนมีจุดประสงค์ที่ต้องการพัฒนาภูมิทัศน์ทำให้เกิดความงามเพื่อให้ผู้คนมาเที่ยวชม ทำให้ผลงานประติมากรรมและบริเวณโดยรอบกลายเป็นจุดหมายที่สำคัญของเมือง ซึ่งเป็นผลดีต่อชุมชนโดยรอบ ทั้งยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและช่วยยกระดับคุณค่าของพื้นที่ได้ด้วย เช่น อุทยานเบญจสิริ” หรือ “สวนเบญจสิริ” นั้น ถูกสร้างขึ้นในสมัยของ ฯพณฯ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรีคนที่ 17 ของประเทศไทย เนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระบรมราชินีนาถในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษาครบ 60 พรรษา ภายใต้พื้นที่ 29 ไร่ที่เคยเป็นที่ตั้งของกรมอุตุนิยมวิทยามาก่อน จุดเด่นของ “อุทยานเบญจสิริ” อยู่ที่การออกแบบพื้นที่ของอุทยานให้เป็นที่โล่ง เปิดกว้างเพื่อให้เห็นทัศนียภาพอันสวยงามของท้องฟ้า พร้อมแต่งเติมด้วยแนวต้นไม้ใหญ่รอบสวนที่ให้ร่มเงาตัดกับพื้นที่โดยรอบที่มีความแออัดของสังคมเมืองได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ภายใน “อุทยานเบญจสิริ” ยังประกอบไปด้วยประติมากรรมประดับสวน ลานกิจกรรมกลางแจ้ง สนามกีฬา สนามเด็กเล่น ฟิตเนส และลู่วิ่งให้ประชาชนได้เลือกใช้ทำกิจกรรมกันตามอัธยาศัย เป็นที่พักผ่อนรวมทั้งเป็นที่ท่องเที่ยวสำหรับผู้คนที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร

จังหวัดจันทบุรีเป็นเมืองสำคัญชายทะเลตะวันออกที่มีความสำคัญในหน้าประวัติศาสตร์ เป็นเมืองที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ผู้คนมากมายต่างหลั่งไหลเข้ามาในเมืองจันทบุรีทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชน มีผู้คนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นสวนสาธารณะที่ใช้ในการพักผ่อนใช้ออกกำลังกาย ถูกล้อมรอบไปด้วยชุมชนทำให้ทัศนียภาพของพื้นที่ขาดความสวยงาม กลุ่มผู้วิจัยจึงมีความสนใจในพื้นที่กรณีศึกษา บึงสาธารณะหน้าเทศบาลเมืองท่าช้าง ตั้งอยู่ในพื้นที่เทศบาลเมืองท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของ

หมู่ที่ 3, 4, 9 และบางส่วนของหมู่ที่ 2, 5, 8 ของตำบลท่าช้าง ในอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี อยู่บริเวณทิศเหนือของเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี

จากข้อมูลข้างต้นกลุ่มผู้วิจัยจึงต้องการนำเสนอแนวทางการพัฒนา โดยการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมส่งเสริมภูมิทัศน์สร้างสรรค์สมัยใหม่ สำหรับติดตั้งบนพื้นที่สวนสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเทศบาลเมืองท่าช้าง อาจจะสามารถกลายเป็นสวนสาธารณะที่ใช้พักผ่อน ออกกำลังกาย พร้อมทั้งสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ของชุมชน ส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนมีการขยายตัวเกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อออกแบบประติมากรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์เทศบาลเมืองท่าช้าง
2. เพื่อเสนอแนวทางการใช้ประติมากรรมสร้างสรรค์พัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลประโยชน์ทางสังคม

1.1 ชาวบ้าน หน่วยงานรัฐ และคณะผู้วิจัย มีการร่วมมือในการมีส่วนร่วมเรียนรู้แลกเปลี่ยนมุมมองได้องค์ความรู้การออกแบบประติมากรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์เทศบาลเมืองท่าช้าง และแนวทางการใช้ประติมากรรมสร้างสรรค์พัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

2. ผลประโยชน์ทางวิชาการ

2.1 ได้ถ่ายทอดความรู้แนวทางใน การออกแบบประติมากรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์เทศบาลเมืองท่าช้าง และแนวทางการใช้ประติมากรรมสร้างสรรค์พัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ให้กับหน่วยงานรัฐที่กำกับดูแลพื้นที่

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นชาวบ้านในเทศบาลเมืองท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีทั้งผู้นำในชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดรูปแบบของผลงาน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

2.1 สวนสาธารณะบึงหน้าเทศบาลเมืองท่าช้าง ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1 ศึกษาข้อมูลเทศบาลเมืองท่าช้าง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วัฒนธรรม วิถีชีวิต

3.2 ศึกษาข้อมูลแนวทางการสร้างสรรค์ประติมากรรมที่กับสิ่งแวดล้อม และการใช้ประติมากรรมในการปรับปรุงส่งเสริมภูมิทัศน์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์บางคำในขอบเขตจำกัดดังนี้

1. ประติมากรรมเพื่อส่งเสริมภูมิทัศน์ คือ งานประติมากรรม มีลักษณะ 3 มิติ กินพื้นที่ในอากาศ มีความกว้าง ความลึก ความยาว สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ส่งเสริมบริบทพื้นที่ใหม่มีความงาม มีสุนทรียภาพดีขึ้นกว่าเดิม
2. อัตลักษณ์ คือ ลักษณะร่วมของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่คนส่วนใหญ่รู้จัก สามารถเป็นได้ทั้ง วัตถุ สิ่งของ บุคลิกภาพ พื้นที่ กายภาพต่าง ๆ ทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้นและเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

